

**24-25 Haziran 2002 tarihlerinde yapılan
Genel Kurul toplantısının Tutanağı**

I. Kurultay Başkanı'nın Sevilla Zirvesine İlişkin Raporu

1. Başkan Sevilla Zirvesi sırasında sunmuş olduğu rapor hakkında genel bilgi vermiştir. Başkan'ın raporu Kurultay'ın çalışmaların sefahatı ve bugüne kadar görüşülen konularda ilk değerlendirmeyi içermektedir. Başkan, yapmış olduğu ilk değerlendirmeye ilişkin olarak; adalet ve içişleri alanındaki sınır-aşan konular haricinde Birliğe yeni yetkiler verilmemesi, ikincillik ilkesinin denetiminin güçlendirilmesi, Birliğin/Topluluğun kullanmakta olduğu hukuki araçların basitleştirilmesi, Dış İlişkiler, Adalet ve İçişleri ile Ekonomik ve Mali konularda Birliğin faaliyetlerinin arttırılması, Birliğin demokratik meşruiyetinin güçlendirilmesi gerektiğini ifade ettiğini bildirmiştir. Başkanın raporu Kurultay üyelerine bilahare dağıtılmıştır. Başkan, Devlet ve Hükümet Başkanlarının raporunu memnuniyetle karşıladıklarını, Birliğin dilinin ve kullanmakta olduğu hukuki araçların basitleştirilmesi hedefini desteklediklerini ve Kurultay'ın öngörülen takvim çerçevesinde çalışmalarını tamamlamasını arzu ettiklerini söylemiştir.
2. Başkan, iki Kurultay üyesinin müdahalesine cevaben, Birliğin demokratik meşruiyetinin Avrupa Parlamentosu ve ulusal parlamentolar olmak üzere iki kaynağı olduğu görüşünü desteklediğini, Seville Zirvesi sırasında sunmuş olduğu değerlendirmenin Kurultay Başkanı olarak kendi görüşlerini içerdiğini ve Kurultay'ın her üyesi tarafından paylaşılmayabileceğini vurgulamıştır.

II. Sivil Topluma Ayrılan Genel Kurul Toplantısının Açılışı

3. Başkan Yardımcısı Jean-Luc Dehaene sivil topluma ayrılan Genel Kurul toplantısını açmıştır. Başkan Yardımcısı Kurultay tarafından sivil toplumun görüşlerine verilen önemi vurgulamış ve bu toplantının, sivil topluma danışılması bağlamında ne ilk ne de son toplantı olacağını, bu danışma sürecinin Kurultay'ın çalışmaları süresince devam edeceğini ifade etmiştir. Başkan, bu sürecin dört temel boyutunun bulunduğunu, Forum'un hükümet-dışı kuruluşların Kurultay'ın çalışmalarına yazılı katkılarını sunma imkanı sağladığını, bu bağlamda bugüne kadar Forum aracılığıyla sunulan katkıların bir özetinin CONV 112/02 simgeli belge ile Kurultay üyelerine dağıtıldığını, ulusal düzeyde sürdürülmekte olan tartışmanın da bu sürecin önemli bir parçası olduğunu, bu tartışmaya ilişkin ülke raporlarının Sekretarya'ya iletilmiş olduğunu ve Kurultay üyelerine dağıtıldığını, bu faaliyetlerin sürdürülmesinin önem arzettiğini, diğer yandan sivil toplumun belirli kesimleriyle görüş alış verişinde bulunabilmek amacıyla 8 Temas Grubunun oluşturulduğunu, sözkonusu Temas Gruplarının toplantılarında, Gruplar adına konuşacak temsilcilerin de belirlendiğini,

son olarak bu toplantının sivil toplumun görüşlerinin toplu halde dinlenebilmesi açısından Kurultay için bir şans olduğunu belirtmiştir.

Sosyal Sektör Temas Grubu

4. Klaus Hansch sosyal sektör konulu Temas Grubunun toplantısı sırasında sivil toplum temsilcilerinin Temel Haklar Şartının Antlaşmalara dercedilmesini, Kurultay'ın anayasal nitelikli bir antlaşma taslağı hazırlamasını, Birliğin hedefleri arasında sosyal ve istihdam konularına daha çok önem verilmesini, açık işbirliği yönteminin Antlaşmalara dercedilmesini, sivil toplumla Birlik arasındaki diyalogun kurumsallaştırılmasını ve kamu hizmeti alanına daha fazla destek sağlanmasını talep ettiklerini belirtmiştir.

5. Sosyal sektör adına aşağıdaki 5 temsilci söz almıştır.

Sosyal Platform adına Giampiere Alhadeff

Sosyal Platform adına Marie-Françoise Wilkinson

Sosyal Platform adına Diane Sutton

Avrupa Kadınlar Lobisi adına Mary McPhail

“Conference Europeenne Permanente des Cooperatives, Mutualites, Associations et Fondation” adına Anne David

Temsilciler tarafından aşağıdaki konular gündeme getirilmiştir.

6. Kurultay'ın çalışmalarının tamamen halka açık olarak sürdürülmesi önem arz etmektedir. Birliğin sivil toplum ile diyalogunun yasal bir zemine kavuşturulması talep edilmiştir. Bu durumun hiçbir şekilde olağan demokratik sürece zarar vermeyeceği, aksine sivil toplumun Birliğin gelişmesine katkıda bulunmaya yönelik potansiyeli gözönünde bulundurulduğunda sivil toplumun katılımıyla Birliğin demokratik sürecinin zenginleşeceği vurgulanmıştır.
7. Avrupa sosyal modelinin ortadan kaldırıldığı hususunda endişeler dile getirilmiştir. Vatandaşlar en geniş anlamıyla güvenlik istemektedirler. Avrupa'nın tüm iç politikasının sosyal kalkınmanın hizmetinde olması gerekmektedir. Açık işbirliği yönteminin Antlaşmalara dercedilmesi önerilmiş, hükümet dışı kuruluşlara, sosyal taraflara ve bölgesel/yerel idarelere danışmanın anılan yöntemin bir gereği olduğu vurgulanmıştır. Yoksullukla mücadele konusunun Antlaşmalarda bir yükümlülük olarak yer alması istenmiştir.
8. Temel Haklar Şartının alanının genişletilmesi ve Antlaşmalara dercedilmesi istenmiştir. Topluluğun Avrupa İnsan Hakları Konvansiyonuna katılması önerilmiştir. Tüm vatandaşlar için ayrımcılığın giderilmesinin önemi vurgulanmıştır.
9. Kadın-Erkek eşitliğinin sağlanması yönünde son zamanlarda yaşanan gelişmelerin yeterli düzeyde olmadığı ifade edilmiştir. Kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasının, Birliğin temel hedeflerinden biri olması ve bu hedefin Antlaşmalarda yeni bir başlık altında irdelenmesi gerektiği belirtilmiştir. AB kurumlarına katılımın ve anılan kurumlarda temsiliyetin kadın-erkek eşitliği temelinde olması gerektiği vurgulanmıştır.

10. Kamuya hizmet sunmayı amaçlayan ve kar gütmeyen şirketlerin önemi vurgulanmıştır. Kamu hizmetinin rolünün öneminin Antlaşmalarda tanınması ve anılan hizmet alanlarında rekabet politikası kurallarının geçerli olmaması istenmiştir.

11. Daha sonra, Birliğe sosyal taraf olan ve Kurultay'ın çalışmalarına gözlemci olarak katılan kuruluşların temsilcilerinin dinlenmesine geçilmiştir.

UNICE temsilcisi Jacobs, sivil toplumun dinlenmesine yönelik girişimleri memnuniyetle karşıladıklarını, Kurultay'ın, Birlik politikaları konusunda ilgili taraflara danışılması yöntemini tartışabileceğini ve bu yönetime açıklık getirilmesi yönünde çalışmalar yapabileceğini, UNICE'ın bir anayasal nitelikli antlaşma hazırlanması görüşünü desteklediğini, ayrıca Topluluk yönteminin korunmasını, Birliğe hükmi şahsiyet kazandırılmasını ve nitelikli çoğunlukla karar alma yönteminin kapsamının genişletilmesini savunduğunu, ancak katı bir yetkiler kataloğu hazırlanması önerisini desteklemediğini belirtmiştir.

12. ETUC temsilcisi Gabaglio, Kurultay'ın ekonomik ve sosyal politikalar arasında uyumun sağlanması yönünde çaba sarfetmesini, Lizbon sürecinin önemine atıfla, eşgüdüm politikalarının geliştirilmesini, Avrupa vatandaşlığının güçlendirilmesini, sosyal taraflara danışma yönteminin resmileştirilmesini, globalleşme sürecinin etkilerinin daha adil olabilmesi amacıyla Birliğin rolünün güçlendirilmesini istemiştir.

13. CEEP temsilcisi Cravinho, Avrupa ekonomisindeki önemi gözönünde bulundurulduğunda kamu hizmeti alanlarının Antlaşmada tanınması, kamu hizmetine ilişkin giderlerin rekabet kuralları ile uyumlu olmasını, sosyal diyalogun geliştirilmesini ve açık işbirliği yönteminin desteklenmesini istemiştir.

14. Daha sonra söz alan bazı Kurultay üyeleri sosyal diyaloga daha çok önem verilmesi, Avrupa sosyal modelinin korunması ve Temel Haklar Şartının Antlaşmalara dercedilmesi yönündeki çağrılarını desteklediklerini ifade etmişlerdir. Ancak, Şartın Antlaşmalara dercedilmesine ilişkin pratik sorunlar da gündeme getirilmiştir. Ayrıca, bir Kurultay üyesi Kurultay toplantısına katılan sivil toplum kuruluşlarının geniş kitleleri temsil edip etmediklerini ve almakta oldukları maddi yardımların kaynağının ne olduğunu açıklamalarını istemiştir.

Çevre Konulu Temas Grubu

15. Çevre Konulu Temas Grubu Başkanı Katiforis, çevre konularının önemini vurgulamış ve bu konuların özellikle doğal kaynakların tükenmez bir bollukla varolmadığı gerçeğinin kabulünün ardından daha da önem kazandığını ifade etmiştir. Daha sonra Grup adında isimleri aşağıda kayıtlı üç temsilci söz almıştır.

Avrupa Çevre Bürosunu temsilen Ralf Hallo

Avrupa Tarım Konvansiyonunu temsilen Sharon Spooner

Avrupa Mülkiyet Sahipleri Kuruluşunu temsilen Sophie De Jonckheere

16. Çevrenin korunmasının Birliğin öncelikli hedeflerinden biri olması gerektiği vurgulanmıştır. Mevcut Antlaşmanın çevre politikasına ilişkin güvenilir bir temel oluşturduğu ve değiştirilmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak sivil toplumla

diyalogun Antlaşmalarda yer alması, Konsey çalışmalarının kamuoyuna açık alması, çevre haklarının Şarta dahil edilmesi, nitelikli çoğunlukla karar alma ve birlikte karar alma yöntemlerinin kullanım alanlarının artırılması, Euroatom Antlaşmasının yenilenmesi, hayvan sağlığına ilişkin hükümlerin Antlaşmalarda yer alması istenmiş ve bu konuların Kurultay'ın çalışmaları sırasında görüşülmesi talep edilmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir.

17. Ortak tarım ve kırsal kesim politikası reformdan geçmelidir. Karar-alma süreci daha şeffaf ve denetime daha açık olmalıdır. Ortak Tarım Politikası çok karmaşıktır. Birlikte karar alma yönteminin uygulandığı ve ilgili tarafların da dahil oldukları yeni bir ortak tarım ve kırsal kesim politikası oluşturulmalıdır. Ortak Tarım ve Kırsal Kesim Politikasının alanı, gıda sağlığı ve su kaynakları konularını da içerecek şekilde genişletilmelidir. Gelişmekte olan ülkelere tarım piyasalarına erişim konusunda daha fazla imkan tanınmalıdır.
18. Ayrıca, şehirler ve kırsal kesim arasındaki farklılığın giderilmesine yönelik politikalar oluşturulmalıdır. Mal-mülk edinme hakkı Temel Haklar Şartına dahil edilmelidir. Şart Antlaşmalara dercedilmelidir. Birlikte karar alma yönteminin kullanım alanları genişletilmeli, ikincillik ilkesi güçlendirilmeli, sözkonusu ilkenin denetiminden sorumlu bir organ oluşturulmalıdır.
19. Sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin konuşmalarına cevaben bir Kurultay üyesi, daha entegre bir tarım ve kırsal kesim politikası oluşturulması yönündeki öneriyi desteklemiştir. Ayrıca, çevre politikasının münhasıran ulusal planda ele alınmayacağı vurgulanmıştır.

Daha sonra Ekonomik ve Sosyal Komite adına Kurultay çalışmalarına gözlemci olarak katılan temsilciler sunuşlarını yapmışlardır. Bu çerçevede;

20. Goke Daniel Frerichs, Ekonomik ve Sosyal Komitenin üyelerinin belirlenmesine ilişkin yöntemin gözden geçirilmesi ve kriterlere açıklık getirilmesi gerektiğini, sözkonusu Komite ile Bölgeler Komitesinin rollerinin tamamlayıcı olduğunu, bu nedenle birlikte ve daha etkin bir şekilde çalışmalarının önem arzettiğini belirtmiştir.
21. Roger Briesch, Ekonomik ve Sosyal Komitenin rolünün önemini vurgulamış, anılan Komitenin sivil toplumun bir parçası olmadığını ancak, Komite üyelerinin Üye Ülkelerde bulunan kuruluşlar tarafından görevlendirildikleri cihetle Komitenin meşruiyetinin tam olduğunu ifade etmiş, sözkonusu Komitenin bir anayasal nitelikli antlaşma hazırlanmasını desteklediğini, bahsekonu antlaşmada tam istihdama ulaşılması, eşitliğin sağlanması, kamu hizmetinin öneminin tanınması ve nitelikli çoğunlukla karar alma yönteminin kullanım alanlarının genişletilmesi hedeflerine yer verilmesini istediğini vurgulamıştır.
22. Anne-Marie Sigmund, sosyal uyumun önemini vurgulamış ayrıca, sosyal uyum ve kültürün sosyal faaliyetin temeli olarak Antlaşmalarda yer almasını, sosyal diyalogun geliştirilmesine daha çok önem verilmesini, ancak Birliğin sivil toplumla diyalog bağlamında geniş temsiliyet sahibi olan kuruluşlarla temasta olmasını istemiştir.

Üniversiteler ve Düşünce Kuruluşları Başlıklı Temas Grubu ile Vatandaşlar ve Kurumlar Başlıklı Temas Grubu

23. Üniversiteler ve düşünce kuruluşları başlıklı Temas Grubu adına Floransa Avrupa Enstitüsü, Paris Science Politiques, Centre for European Policy Studies (CEPS)/European Policy Institutes Network (EPIN), European Policy Centre (EPC), Robert Schuman Vakfı, European Intergovernmental Research Organisations (IROFORUM)/ European Research Advisory Board (EURAB), Women Citizens of Europe Network ve Institute for Economic Analysis and Informatics/ Hungary (ECOSTAT) temsilcileri konuşmuşlardır.
24. Vatandaşlar ve Kurumlar Başlıklı Temas Grubu adına ise Federalist Voice, Young European Voice, Active Citizenship Network, European Network Against Racism ve Polonya Sivil Toplum Kuruluşları Brüksel Ofisi temsilcileri konuşmuşlardır
25. Anılan temsilciler, anlaşılması kolay ve açık anayasal bir antlaşma veya şart hazırlanmasını, Kurultay'dan çıkacak sonuçların üye ülkelerde referanduma sunulmasını savunmuşlardır.
26. Üniversite ve düşünce kuruluşları temsilcileri, bir konunun derinlemesine araştırılması veya fikirler ortaya konması hususunda Kurultay'dan gelebilecek taleplere her zaman açık olduklarını vurgulamışlardır.
27. Konuşmacılar ayrıca, birlikte karar yönetimi ile nitelikli çoğunlukla karar alma yönteminin genel kural haline getirilmesini, Komisyon Başkanı'nın AP tarafından seçilmesini, Konsey'in yasamaya ilişkin tartışmalarının halka açık olarak gerçekleşmesini, ikincillik ilkesinin denetimi açısından Komisyon'un yürütmeye ilişkin görevlerinin güçlendirilmesini desteklemişlerdir.
28. Konuşmacıların hepsi Birliğin dış politika ve savunma alanındaki yeteneklerinin artırılması gerektiğini, daha katılımcı bir demokrasi anlayışı benimsenmesini, bu çerçevede sivil toplumla düzenli bir istişare mekanizması oluşturulmasını savunduklarını ifade etmişlerdir.
29. Bazı konuşmacılar ise, toplantıya katılan sivil toplum örgütü temsilcilerinin Avrupa vatandaşlarını tam anlamıyla temsil edemeyeceğini, bunların bazılarının AB kurumlarından mali destek gördüğünü kaydetmiştir.
30. AB Ombudsmanı Söderman, görev yaptığı 7 yıl içinde yaklaşık olarak 10 000 başvuruya ilgilendiğini, bu süre zarfında AB vatandaşlığı oluşturulması yönünde önemli ilerlemeler sağlandığını, özellikle vatandaşların AB belgelerine ulaşabilmesinin sağlanmasını ve Temel Haklar Şartı'nın kabul edilmesini bu çerçevede zikretmek istediğini, AP'nun Eylül 2001 ayında iyi idare kuralları konusunda bir metin benimsediğini, bununla birlikte vatandaşların hala kendi haklarını nasıl koruyacaklarını tam anlamıyla bilmediklerini, bu bakımdan vatandaşların haklarını korumalarına ilişkin mekanizmalar hakkında antlaşmaya bir başlık dercedilebileceğini, bu başlığın ayrıca, ulusal makamlara başvurma imkanları, Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'nın anayasal yetkileri, ulusal ombudsmanlara ve AB ombudsmanına başvurma haklarını ihtiva edebileceğini, ayrıca, vatandaşların temel hakları ihlal edildiğinde ATAD'a başvurabilmeleri gerektiğini belirtmiştir.

Bölgeler ve Yerel İdareler Başlıklı Temas Grubu

31. Bölgeler ve yerel idareler başlığı altında, Bölgeler Komitesi Başkan Vekili, Belçika Flaman bölgesinin eski Başkanı, Almanya'nın Kuzey Vestfalya Parlamentosu üyesi, İtalya'nın Picardie bölgesi bölgesel danışmanı, İtalya'nın Toscana bölgesi Başkanı, Avrupa Komünleri ve Bölgeleri Başkan Vekili, Avrupa Bölgeler Asamblesi Başkan Vekili, EUROCITIES temsilcisi, Avrupa Sınır Bölgeleri Asamblesi Genel Sekreteri ve Almanya'nın Voralberg bölgesi Başkanı söz almışlardır.
32. Konuşmacılar, bölgelerin ve yerel idarelerin vatandaşlar tarafından seçilmiş kişilerden oluştuğunu, AB düzeyinde alınan kararların büyük bölümünün bölgeler ve yerel idareler tarafından uygulanmakta olduğunu, dolayısıyla AB antlaşmasında kendilerine daha fazla yetki tanınması ve Birliğin yerel, bölgesel, ulusal ve AB seviyesinde olmak üzere dört seviyede yönetildiğinin açıkça belirtilmesi gerektiğini savunmuşlardır.
33. Konuşmacılar ayrıca, Bölgeler Komitesi'nin Birliğin kurumlarından biri haline getirilerek, ATAD'a başvurularına imkan tanınmasını kavuşmasını, bölgelere ilişkin konularda Bölgeler Komitesi'ne danışmanın zorunlu kılınmasını, Bölgeler komitesinin görüşlerinin benimsenmediği takdirde bunun gerekçelerinin ilgili kurumca açıklanmasını istemişlerdir.
34. Konuşmacılar ayrıca, Birliğin yasama metnlerinin çok ayrıntıya inmemesini, bölgesel idarelerin görüşlerinin daha fazla dikkate alınmasını, "connexité" ilkesinin kabul edilerek, Birliğin aldığı kararların yerel ve bölgesel idarelerde yaratacağı mali yükün Birlik tarafından karşılanmasını veya bu kararların uygulanması için gerekli araçların sözkonusu idarelere sağlanmasını önermişlerdir.
35. Yasama yetkileri olan bölgelerin temsilcileri, bu niteliğe sahip bölgelere ATAD'a başvurabilme hakkı tanınması gerektiğini, bölgesel Bakanların AB Konseyi toplantılarına katılımının güçlendirilmesini, COSAC toplantılarına bölgesel meclislerden daha fazla katılım olmasını savunmuşlardır.

İnsan Hakları Başlıklı Temas Grubu

36. İnsan Hakları başlığı altında Uluslararası Af Örgütü, İşkenceye Karşı Dünya Örgütü, Association des Femmes de l'Europe Méridionale ve AWLA adlı sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine söz verilmiştir. Konuşmacılar insan haklarının korunması için Temel Haklar Şartı veya Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi iyi metinlere sahip olmanın yetmediğini, kurumların iyi işlemesinin elzem olduğunu, bu çerçevede işlerinde şeffaflığın ve kurumların hesap vermesinin önem arzettiğini vurgulamışlardır.
37. Konuşmacılar ayrıca, cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının ve sivil topluma daha fazla rol verilmesinin önemine dikkat çekmişlerdir. Bazı konuşmacılar insan hakları konusunun bütün politikaların merkezinde yer almasını istemişlerdir.
38. Konuşmalar sırasında adalet ve içişleri alanında insan haklarına saygı gösterilmesi hususu ön plana çıkarılmış, bu alanda Birliğin faaliyetlerinin yeterince şeffaf olmadığının ve ATAD'ın denetim yetkisinin tam olmadığının altı çizilmiştir. Bu

bölümdeki konuşmacıların hepsi THŞ'nin yeni oluşturulacak antlaşmaya dercedilmesini (özellikle de giriş bölümünün) istemişlerdir.

39. Bazı konuşmacılar, Birliğin müktesebatının THŞ'nden daha fazla koruma getirdiği alanlarda THŞ'nin gözden geçirilmesini savunurken, bazıları da THŞ'nin bütününe ilişkin tartışmaya tekrar girmek yerine teknik bazı değişikliklerle yetinilmesinin daha akla uygun olacağını belirtmişlerdir.
40. Konuşmalarda ayrıca, THŞ'nin yeni oluşturulacak antlaşmaya dercedilmesinin Birliğin AİHS'ne taraf olmasına alternatif teşkil etmemesi gerektiği, bu çerçevede Birliğin hükmi şahsiyete kavuşturulmasının önem arzettiği kaydedilmiştir. AB ombudsmanı Söderman, THŞ'nin kabul edilmesinden bu yana AB kurumlarının Şart'ın hükümlerine uymasına çalıştığını, bu çerçevede özellikle, Birlik kurumlarında çalışanların ifade özgürlüğü, babalık izni kullanılması, yaş sebebiyle işe almada ayırimcılık uygulanmaması, kadınlara karşı dolaylı ayırimcılık uygulanmaması, kurumların iyi idaresi konularında faaliyette bulunduğunu vurgulamıştır.

Kalkınma Başlıklı Temas Grubu

41. Kalkınma başlığı altında, EUROSTEP, "Equilibre et Populations" temsilcileri ile İKV Başkanı Meral Gezgın Eriş'e söz verilmiştir. Konuşmacılar bu alandaki faaliyetlerin daha ileri götürülebilmesini teminen kalkınma politikasının yasal temellerinin güçlendirilmesini ve Birliğin iç politikasıyla dış politikasının kalkınma açısından daha uyumlu hale getirilmesini, ayrıca sürdürülebilir kalkınma ve sosyal koruma hakkı ilkelerinin antlaşmaya dercedilmesini, dünyadaki fakirliğin ortadan kaldırılmasının Birliğin dış politikasının önemli bir unsurunu teşkil etmesini istemişlerdir.
42. Birçok konuşmacı Birliğin bu alandaki görevleri ile üye ülkelerin görevlerinin daha açık bir şekilde tanımlanmasının Birliğin kalkınma politikasının etkinliği açısından elzem olduğunu, kalkınma programlarında kadın-erkek eşitliğinin gözetilmesini, üçüncü dünya ülkelerinde eğitim programlarına ağırlık verilmesini, kalkınmakta olan ülkelere çocukların iş hayatında istismarının AB şirketleri için yasaklanması gerektiğini ifade etmiştir.

Kültür Başlıklı Çalışma Grubu

43. Kültür başlığı altında, Europa Nostra, "Forum Européen pour les Arts et le Patrimoine", "Conférence des Eglises européennes", "Bureau européen pour les langues moins répandues" adlı sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine söz verilmiştir.
44. Bazı konuşmacılar, Avrupa toplumlarının ortak paydasını teşkil eden, insanlık onuru, barış ve uzlaşma kültürünün geliştirilmesi, özgürlük ve adalet, dayanışma ve sürdürülebilir kalkınma, hoşgörü, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü, azınlıkların ve kültürel çeşitliliğin korunması gibi değerlere antlaşmada yer verilmesini önermişlerdir.
45. Konuşmacılar AB'nin dünyadaki çatışmaların önlenmesi ve barışçı çözümü konusunda yetkilerini arttırması gerektiğini, vatandaşlar Avrupası oluşturulması için

kültür ve eēitim konularına aēırlık verilmesini, aday ülke vatandaşlarının da kendilerini Birlik vatandaşı hissetmelerinin önemli olduēunu, bunun ise kültür aracılıēıyla gerekleēeceēini kaydetmişlerdir. Kültürel eřitlilik ilkesinin antlaşmada yer alması, kültürel politikaların kamunun genel menfaati olarak algılanması ve enformasyon ve medya alanlarındaki eřitliliēin, kültürel çeşitlilik ilkesi gibi antlaşmada yer alması istenmiştir.